

نارنج

نام‌های دیگر: نارنگ - نفاش - کباد.

Bigaradier- Citronnier. vulgaire- Ornge. bigarade- Orange. amer- Sour.
.Orange- Bitter. Orange

مشخصات: میوه گیاهی است از خانواده Rutaceae درخت کوچکی دارد با برگ‌های سبز شفاف، بیضی، نوک‌تیز و زیبا. گل‌های آن درشت و زیادتر و با عطر بیشتر از گل‌های پرتقال است. پوست میوه صاف و رنگ آن نارنجی تیره و داخل آن خیلی ترش و کمی تلخ است. درخت نارنج در مناطق شمال و جنوبی ایران که درجه سرمای زمستان آن از حد گرم پایین‌تر نمی‌رود کاشته می‌شود.

طبیعت آن: قسمت قابل خوردن آن سرد و خشک است.

ماده شیمیایی: مواد پرو در میوه نارنج وجود دارد.

ویتامین A و B 1 و C در آن وجود دارد.

خواص درمانی: 1- آب آن را بگیریید و با شکر بخورید. ملین است، حدت خون و صفرا را تسکین می‌دهد، معده را تقویت می‌کند.

2- آب آن را مساوی با آب پرتقال مخلوط کنید و چهار برابر آنها آب اضافه نمایید بعد در هر لیتر از آن سی گرم قند حل کنید و هر روز شش تا هشت لیوان آن را تدریجا بنوشید. سنگینی اعصاب را برطرف می‌سازد.

3- یک نارنج را از وسط دو قسمت کنید و تخم‌های آن را بیرون آورید و قدری نبات کوبیده و نشاسته در آن پاشید و بر آتش بگذارید تا دو سه جوش بخورد و آب آن را نیم‌گرم صبح ناشتا بخورید. برای نرم کردن سینه و رفع درد آن و تسکین سرفه گرم و رفع اخلاط سینه بسیار خوب است.^{۲۷}

اسرار گیاهان دارویی؛ ص 1063

مالید و مدتی صبر کنید بعد بشوئید. پوست صورت را زیبا می‌سازد.

5- پانصد گرم آب آن را با 25 گرم سوخته تریاک آن قدر بجوشانید تا مثل رب غلیظ شود و پس از بند انداختن سر چند روز آن را به سر بمالید، کچلی را درمان می‌کند.

²⁷ حاجی شریف، احمد، اسرار گیاهان دارویی، 1 جلد، حافظ نوین - تهران، چاپ: چهارم، 1386 ه.ش.

6- نارنج را بطور کامل با پوست و گوشت و هسته‌اش بپزید و ضماد کنید، موها را نرم می‌کند، خارش بدن را تسکین می‌دهد، انواع جوش را از بین می‌برد، جرب را درمان می‌کند.
تذکر: اصراف در خوردن آن برای کبد مضر است مخصوصا اگر ناشتا خورده شود.
مصلح آن: شکر و عسل می‌باشد.
اسرار گیاهان دارویی، ص: 1064

رب نارنج

خواص درمانی: 1- روزی شش بار به فاصله مساوی یعنی هر چهار ساعت یکبار آن را بر موضع بمالید.
سودا را درمان می‌کند.

2- روزی دو بار آن را بر موضع بمالید و مدتی صبر کنید بعد آن را بشوید. سستی و شکنندگی ناخن را درمان می‌کند، چربی پوست سر و صورت و بدن را برطرف می‌سازد.
3- به آن نمک بزیند و هر روز دو بار بر موضع بمالید و صبر کنید تا بخشکد بعد بشوئید. لک‌های سرخ یا سرخ ولیک و لک‌های سیاه بدن را برطرف می‌سازد.

پوست نارنج

طبیعت آن: گرم و خشک است.

ترکیب شیمیایی: مواد هسپریدین- ایزو هسپریدین- اورانتیا مارین- یک اسید متبلور و بی‌شکل- ماده‌ای تلخ.

خواص درمانی: 1- خشک آن را بسایید و با عسل مخلوط کنید و بخورید. از اسهال و استفراغ جلوگیری می‌کند.

2- اگر 10 گرم گرد پوست زرد و خشک آن با آب خورد شود. برای تسکین قی و آشفستگی و دلپیچه و خارج کردن انگل‌های معده و روده بسیار مجرب است.

3- سی گرم خشک آن را ریزرین کنید و در یک لیتر آب جوش پنج دقیقه بجوشانید و بیست دقیقه دم کنید بعد صاف نموده و آب آن را با عسل شیرین سازید و بعد از هر وعده غذا یک فنجان بنوشید. مهیج است، تبی که از زکام باشد را قطع می‌کند، تقویت کننده است، مقوی معده می‌باشد، کمی صفرابر است، تپش قلب را برطرف می‌سازد.

4- یک پوست نارنج تازه را سی دقیقه بجوشانید بعد آب آن را دور بریزید و مجددا در آب دیگری که در هر لیتر آن بیست گرم قند یا شکر اضافه کرده‌اید بیست دقیقه بجوشانید بعد بیرون آورید و

صبح ناشتا یا سه ساعت پس از خوردن شام آن را بخورید. باد شکن است، به تخلیه مدفوع کمک نموده و یبوست را برطرف می‌سازد.

5- صبح ناشتا آن را با سنبل الطیب دم کنید و آبش را بنوشید. قلب و اعصاب را تقویت می‌کند.

6- هر روز تازه آن را به صورت بمالید. کک و مک صورت را برطرف می‌سازد.

7- خشک آن را بسایید و با کمی سرکه خمیر کنید و بر پیشانی ضماد نمایید. دردسر و درد شقیقه را تسکین می‌دهد.

اسرار گیاهان دارویی، ص: 1065

بهارنارنج

نام دیگر: شکوفه نارنج - گل نارنج.

مشخصات: در قسمتی از فصل بهار درختان نارنج به شکوفه می‌نشیند. گل سفیدرنگ معطری می‌دهند که آن را بهارنارنج گویند.

طبیعت آن: گرم و خشک است.

ترکیب شیمیایی: یک اسانس روغنی بنام اوایل اف نرولی بیگاراد. در آن وجود دارد.

خواص درمانی: 1- بیست گرم از آن را بیست دقیقه در یک لیتر آب جوش دم کنید بعد آب صاف کرده آن را با عسل شیرین سازید و قبل از هر غذا یک فنجان بنوشید. هضم غذا را آسان می‌سازد، تشنجات معده را تسکین می‌دهد، ضد انگل است، انواع بی‌خوابی را برطرف می‌سازد، اختلالات عصبی و طپش قلب و صرع و حمله و هیستری و آنژین و پواترین را درمان می‌کند.

2- شربت آن را با عرق بیدمشک مخلوط کنید و چهل روز هر روز صبح و شب هر بار یک لیوان از آن را بنوشید. از عرق بدن که از ضعف باشد جلوگیری می‌کند.

3- اگر کوبیده آن را با پشم در مهبل شیاف کنید. برای ازدیاد ترشح حیض و منظم کردن وضع رحم مجرب است.

عرق بهارنارنج

طبیعت آن: گرم و خشک است.

خواص درمانی: 1- آن را بنوشید. مقوی و مفرح و آرامبخش است، گرفتگی‌ها را باز می‌کند، درد سینه را تسکین می‌دهد، اشتها را زیاد می‌کند، مقوی باه است، آروغ و باد و گاز و دل‌پیچه را تسکین می‌دهد، صرع یا غش را درمان می‌کند.

2- هر روز آن را با آب کرفس تازه به اندازه مساوی مخلوط کنید و بنوشید. سنگ کلیه و سنگ مثانه را نابود می کند.

3- اگر با شکر صبح ناشتا خورده شود. برای قطع اسهال مرطوبی مفید است.

4- تا یک هفته هر روز یک گرم مرجان سائیده را با مقداری شکر در 60 گرم عرق بهارنارنج بریزید و بخورید. برای طحال بسیار مجرب است، برای دفع سنگ کلیه و مثانه نافع می باشد.

برگ درخت نارنج

ترکیب شیمیایی: اسانس پتی گرین در آن وجود دارد.

اسرار گیاهان دارویی، ص: 1066

خواص درمانی: خوردن آب دم کرده آن عرق آور و کرم کش است، هضم غذا را آسان می سازد، آنژین دو پواترین را تسکین و تخفیف می دهد، انواع بی خوابی را برطرف می سازد، تشنجات معده و طپش قلب و صرع و حمله را درمان می کند.